

Тема : « Оцінка стану лісових ресурсів України»

Семенюта Наталія Анатоліївна

вчитель біології і екології

**ВСП «Технологіко-економічний фаховий коледж
Білоцерківського НАУ»**

Ліси відіграють вагомую роль як у формуванні вуглецевого балансу атмосфери, у збереженні біорізноманіття, тому факт важливості лісів та лісового господарства на сьогодні є загальноновизнаним, і не викликає жодних сумнівів. Ліси позитивно впливають на клімат, ґрунти, водні ресурси, протидіють ерозійним процесам, а також забезпечують одержання більшої кількості деревини.

Метою дослідження було вивчення стану лісових ресурсів України.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводилися на основі матеріалів зі звітів державного агентства лісових ресурсів за 2018-2019 р.

Були враховані основні фактори впливу на кількість і якість лісових ресурсів та заходи, які проводяться по охороні лісових ресурсів, раціонального, збалансованого їх використання в Україні.

Результати досліджень.

Загальна площа лісових ділянок, що належить до лісового фонду України, становить 10,4 млн га, в тому числі вкриті ліською рослинністю 9,6 млн га.

Лісистість України становить 15,9%. Але, незважаючи на досить невелику лісистість території, Україна займає 9-те місце у Європі за площею лісів та 6-те місце за запасами деревини.

Ліси України сформовані понад 30 видами деревних порід, серед яких домінують сосна, дуб, бук, ялина, береза, вільха, ясен, граб, ялиця. Хвойні насадження займають 43% загальної площі, зокрема, сосна – 35%.

Твердолистяні насадження становлять 43%, зокрема, дуб і бук – 37%.

Для ведення лісового господарства ліси надані в постійне користування підприємствам, установам і організаціям кількох десятків міністерств і відомств). За відомчим підпорядкуванням, найбільша площа лісових земель (близько 73%) перебуває у користуванні лісгосподарських підприємств, які координуються Держлісагентством.

У 2018 році площа суцільних зрубів становила 40,1 тисячі га. У 2019 році відтворено лісів на площі 42 тисячі га (створено нових лісів – 2,2 тисяч га). Не зважаючи на те, що обсяг робіт з відтворення лісів переважає площу суцільних зрубів і маємо стійку тенденцію до збільшення площі лісів в цілому по державі, у порівнянні з 2018 роком площа відтворення менша на 1,8 тис.

З 2017 року відмічається стійка тенденція до зменшення обсягів суцільних рубок лісу, що має безпосереднє відношення до зменшення обсягів лісовідтворення. За 2019 рік загальний обсяг незаконних рубок склав 118 тис. куб. м .

Загалом обсяги відтворення лісів за останні п'ять років склали 201,5 тис. гектарів, що на 6% більше за площу суцільних зрубів (190,7 тис. га). Таким чином, за останні 5 років лісівники висадили більше мільярду нових дерев, оскільки молоді дерева мають більшу здатність поглинання CO₂ можна зазначити, що зусиллями лісового господарства зроблено суттєвий внесок у заходи з попередження наслідків змін клімату.

На сьогодні лісів, що належать до сфери управління Держлісагентства, уже заповідано 16,8%, за 30 років площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду на лісових землях збільшилась в 4 рази практично у всіх регіонах заповідність в лісах вища, ніж загальнодержавна.

Це свідчить про те, що у лісовому господарстві країни створені жорсткі критерії щодо принципів господарювання і вони в повній мірі

відповідають вимогам Всеєвропейської стратегії збереження біологічного і ландшафтного різноманіття.

Лісова сертифікація – оцінка відповідності системи ведення лісового господарства встановленим міжнародним вимогам щодо управління лісами та лісокористування на засадах сталого розвитку. Метою лісової сертифікації є забезпечення економічно, екологічно і соціально збалансованого, раціонального ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних стандартів.

Якщо раніше лісоматеріали в Україні розподілялися на три сорти (I, II, III) і мали низку сортиментів за їх призначенням, то з 2019 року вони розподіляються на чотири класи якості (A, B, C, D), як і в європейських країнах, без обов'язкового визначення напрямку їх використання.

Тривають роботи щодо забезпечення доступу громадськості до інформації щодо використання лісових ресурсів. На офіційному сайті адміністратора єдиної державної системи електронного обліку деревини ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр» (<https://www.ukrforest.com>) вже реалізовано можливість перевірки законності заготівлі деревини через систему «Ліс у смартфоні» (<https://lk.ukrforest.com>) та здійснення онлайн перевірки лісоматеріалів (<https://open.ukrforest.com>) за номером бирки, номером ГТН та номером транспортного засобу.

На сьогодні близько половини підпорядкованих Держлісагентству лісів вже сертифіковані. Процес сертифікації є добровільним, а відсутність сертифікату не говорить про наявність проблем в управлінні лісовим господарством. Високий відсоток міжнародної сертифікації мають, так би мовити, лісисті області України.

У 2019 році в лісах ліквідовано 1261 пожежу на площі 1065 га, в тому числі верхових – 52 га. Основні причини виникнення пожеж (85%) – це людський фактор.

Найбільшу кількість пожеж зареєстровано у Херсонському (166 випадків), найбільша площа пожеж у Житомирському (175 га), Херсонському (169), Чернігівському (158) та Одеському (128) обласних управліннях.

Важливим напрямком діяльності підвідомчих підприємств є захист лісів від шкідників і хвороб та іншого негативного впливу.

За даними в 2019 році загальна площа всихання лісів становила 270 тис. га, що говорить про спад спалахів короїдного всихання внаслідок своєчасно проведених заходів з поліпшення санітарного стану лісів (санітарних рубок).

Площа насаджень, пошкоджених вітровалами та буреломами, склала 19,9 тис. га загальною масою 670 тис. куб. м, з яких розроблено 77% по площі та 86% по масі відповідно.

Заходи з поліпшення санітарного стану лісів проведені на площі понад 217 тис. га, масою майже 7,9 млн куб. м, що складають 74% по площі та 81% по масі відповідно.

За 2019 рік підприємствами галузі від усіх видів рубок заготовлено 15,6 млн куб. м деревини, що на 947 тис. куб. м, або на 5,7%, менше в порівнянні з 2018 роком, що пов'язано із низьким попитом на внутрішньому ринку. За 2019 року в порівнянні з минулим роком зменшилась ціна знеособленого кубометра заготовленої деревини на 15,6 грн, або на 1,8%, реалізованої деревини – на 27,6 грн, або на 2,9%.

Висновки. Стан лісових ресурсів України задовільний. Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства передбачає заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при одночасному збереженні біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білявський О.Г., Падун М.М., Фурдуй Р.С. Основи екології.- К.:Либідь, 1993-304 с.
2. Грицик В.(мол.), Канарський, Ю., БедрійЯ. Екологія довкілля. Охорона природи. Навч. посібник. - К.: Кондор, 2008. – 292с
3. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища.- К.: Знання, 2002 р. - 214 с.
4. Запольський А.К., Мішкова-Клименко Н.А., Астрелін І.М., Брик М.Т. Фізико-хімічні основи технологій очищення стічних вод - К.: Лібра, 2001. – 552 с.
6. Лісового кодексу України, ст. 89
5. Публічний звіт державного лісового агенства України за 2018-2020 р.